

E.ON Elnät Sverige AB
ÅF Industry AB
[REDACTED]

Samrådsyttrande angående förlängning av koncession för 2x130 kV luftledning mellan Stävlö-Revsudden, inom Kalmar kommun

E.ON Elnät Sverige AB har ansökt om samråd med länsstyrelsen i rubricerat ärende. Olika delsträckor för luftledning, markkabel och sjökabel utreds. E.ON förordar i detta skede att den befintliga nätkoncessionen förlängs och kraftledningen bibehålls som befintlig luftledning.

Efter detta samråd ska sökanden komma in med samrådsmaterial samt samrådsredogörelse till länsstyrelsen. Detta material ligger då till grund för länsstyrelsens beslut om huruvida projektet kan antas medföra betydande miljöpåverkan enligt 6 kap. 5 § miljöbalken.

Länsstyrelsens synpunkter

Naturmiljö

Från naturvårdssynpunkt är det värdefullt att sökanden i kommande MKB beskriver vilken miljöhänsyn som ska tas för att undvika skador och olägenheter på människors hälsa eller miljön (2 kap. miljöbalken).

Alla åtgärder inom och intill Natura 2000-områden kan kräva tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. Även åtgärder inom naturreservat kan kräva tillstånd eller dispens beroende på vad föreskrifterna anger för respektive reservat. Vilken påverkan alternativa delsträckor har på Natura 2000- områden och naturreservat ska framgå av kommande MKB.

Vid nydragning av ledning ska det beskrivas hur havsörn och andra rovfåglar kommer att påverkas av åtgärden. De extra försiktighetsåtgärder för fåglar som anges i samrådsunderlaget bör vidtas vid befintlig ledning. Om störningskänslig fauna berörs genom verksamheten på ett sätt som är förbjudet i artskyddsförordningen kan det kräva en dispens för att genomföra åtgärder.

I kommande MKB ska också redovisas förekomsten och påverkan på generellt skyddade biotoper såsom åkerholmar, stenmurar och diken samt grova och solitära träd. Om biotoper berörs måste dispens sökas hos länsstyrelsen. Kommande MKB ska även visa hur alternativa förslag påverkar t.ex. ängs- och betesmarker, våtmarker, nyckelbiotoper.

Vid kanträdsgallringar och breddning av ledningsgatan ska samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken ske med länsstyrelsen.

Vattenmiljö och miljö kvalitetsnormer för vatten

Förslag till ny och/eller befintlig luftledning alt markkabel berör flera vatten och vattenmiljöer. I kommande miljökonsekvensbeskrivning (MKB) krävs ett avsnitt med bedömningsgrunder för "vattenmiljö" där man samlat beskriver allt vatten utifrån vattendirektivet enligt femte kapitlet i miljöbalken kring miljö kvalitetsnormer (MKN) för vatten och vattenförvaltningsförordningen. Där ska allt vatten (som yt-, kust- och grundvatten) inom ett visst geografiskt område beskrivas- vilket vatten som finns i området samt hur vattnet kommer att påverkas av nya åtgärder och/eller ny verksamhet.

Länssstyrelsen anser att, om det är möjligt, att inga stolpar ska placeras i vattendrag och vattenområden. I kommande MKB ska det framgå hur verksamhetsutövaren kommer att arbeta skadeförebyggande i samband med anläggande av ledningsdragning, t ex hur körskador undviks i våtmarker och att stolpplacering i sjöar, vattendrag, våtmarker, sumpskogsmiljöer osv, i möjligaste mån, undviks. Om arbeten i vattendrag/vattenområden ändå kommer ske, krävs tillstånd eller anmälan om vattenverksamhet enligt kap 11 miljöbalken beroende på typ av åtgärd. Dispens från strandskyddsbestämmelserna kan också bli aktuellt. Om det dessutom behöver göras grävarbeten, i samband med dragning av markkabel, måste detta prövas i särskild ordning enligt miljöbalken. Skog intill sjöar, våtmarker, vattendrag samt sumpskogar är väl värda att bevara och det är särskilt viktigt att man i möjligast mån undviker att avverka träd i sumpskogsmiljöer.

Oavsett alternativ som väljs måste extra försiktighet vidtas vid närhet till yt- och/eller grundvattentäkt respektive dess vattenskyddsområde, särskilt vid nedgrävning av kabel. Förutom att iakttäta försiktighet för placering av betong/stålpelare/stolpar och/eller nedgrävning av kabel så ska det vid placering av eventuella transformatorstationer vara extra säkerhetsåtgärder för att undvika t ex oljespill. Petroleumprodukter bör alltid hanteras med försiktighet, t ex vid lagring ska det finnas sekundärt skydd t ex dubbelmantlade behållare. Även bör alltid stål- eller betongfundament/slipers användas, inte bara vid/i vattenskyddsområde utan även i/invid övriga vattenmiljöer som övriga grundvattenförekomster, sjöar, kustvattenmiljöer, vattendrag, våtmarker och sumpskogar. Att använda kreosotbehandlade träslipers/fundament måste i samband med vattenmiljöer alltid undvikas. Hårdare krav på ökad vattenkvalitet kommer också att ställas framöver för att kunna uppnå MKN vatten och god ekologisk vattenstatus i alla yt-, grund- samt kustvatten, då senast till år 2021 eller 2027.

Kulturmiljö

I kommande MKB ska konsekvenser för kulturmiljö ingå. Viktigt är då att MKB:n inkluderar lämningar under vatten, t ex fartygslämningar, vid beskrivning av konsekvenserna för eventuellt ny sjökabel.

Om fornlämningar berörs ska detta prövas i särskild ordning enligt kulturminneslagen och tillstånd söks hos länsstyrelsen.

Beslut i detta ärende har fattats av [REDACTED], chefsjurist efter föredragning av [REDACTED], naturvårdshandläggare. I handläggningen av ärendet har även [REDACTED], kulturmiljöhandläggare, [REDACTED], vattenhandläggare och [REDACTED], planhandläggare deltagit.

Handlingen är signerad digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia

Kalmar kommun

Mörbylånga kommun

Borgholms kommun

Bilaga 3 207/16

Handläggare

Datum
2016-11-23

Ärendebeteckning
2016-4997

Yttrande angående samrådsunderlag, Fortsatt tillstånd för 2x130 kV luftledning Stävlö – Revsudden (Kalmar kommun, Kalmar län).

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar Samhällsbyggnadsbyggnadsnämndens yttrande som sitt och överlämnar det till E.ON. inför ansökan för nätkoncession för rubricerat ärende.

Bakgrund

Kalmar kommun har fått tillfälle att yttra sig över E.ON:s samrådsunderlag (daterat 4 oktober 2016) angående fortsatt tillstånd för luftledning på sträckan mellan Stävlö och Revsudden.

I beslut från Elmarknadsinspektionen (daterat 2014-11-13) förlängdes nuvarande nätkoncession på sträckan med maximalt fem år för att möjliggöra en utredning av kostnader, tekniskt utförande samt alternativ sträckning av ledningen. En ansökan om förlängd nätkoncession ska göras senast två år före koncessionstidens utgång.

I samrådsunderlaget redogörs för olika alternativa dragningar för fyra delar för sträckan Stävlö till Revsudden. För respektive sträcka bedöms luftledning, markförlagd kabel samt sjökabel. Alternativen beskrivs översiktligt tekniskt, planeringsmässigt och ekonomiskt. I handlingarna bedöms även alternativ för anslutningen av kabel till Öland.

Yttrande

Kalmar kommun har tidigare yttrat sig genom KS2009/00451 samt KS2010/ 00531. Kommunen förordar fortsatt att kraftledning mellan Stävlö och Revsudden i sin helhet ersätts med ett alternativ som består av en mark- och sjökabel i lämpligt läge. Ett absolut minimum är att markförläggning/anläggande av sjökabel sker längs med de sträckor som medför störst påverkan på landskapsbild, djurliv, befintlig bebyggelse samt på platser som används ur rekreativt syfte.

Kommunen saknar redovisat alternativ med sjökabeldragning direkt från Stävlö – Revsudden och anser att detta bör redovisas.

Planenheten |
Adress Box 611, 391 26 Kalmar | Besök Storgatan 35 A
Tel 0480-45 00 00 | Fax 0480-45 04 29
E-post: sam_byggnadskontoret@kalmar.se

Kalmar kommun
SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET

not

Bedömning

Kapacitet

I Elmarknadsinspektionens beslut redogörs för att den överföringsledning som tidigare dimensionerats för 50 kV mellan Revsudden och Stora Rör numera är dimensionerad för 130 kV. I E.ON:s samrådshandling står att det kommer att bli aktuellt med elöverföring i båda riktningarna eftersom Ölands satsning på vindkraft genererar ett överskott på el som kommer att distribueras till fastlandssidan.

Hälsoaspekter

På grund av väldigt kort samrådstid hinner kommunen inte höra boende inom området. Det har emellertid sedan tidigare kommit till kommunens kännedom att boende och besökande i området upplever oro över hälsoaspekter kopplade till magnetfält från kraftledningen. Med tanke på att sjökabeln mellan Stora Rör och Revsudden numera är dimensionerad för 130 kV (tidigare 50 kV) möjliggörs en högre belastning på luftkabeln mellan Revsudden och Ståvlö. En beviljad nätkoncession gäller tillsvidare med möjlighet till omprövning efter 40 år. Det bör i handlingarna redovisas hur prognosen för magnetfälten ser ut i ett sådant tidsperspektiv.

Ett markförläggande/ anläggande av sjökabel minskar magnetfältens utbredning i sidled, vilket redovisas på sid. 29-30 i samrådsunderlaget. Enligt diagrammen är magnetfältets utbredning vid $0,3 \mu T$ mer än 10 meter (ca 14 m gängse sidor om stolpmitt vid befintlig luftledning jfr. med ca 3 m gängse sidor om markförlagd ledning). Skillnaden mellan luftledning och markförlagd kabel medför därmed stora skillnader för möjlig utveckling av såväl befintliga bebyggelseområden som området i stort.

Landskapsbild och djurliv

Kalmar kommun instämmer i Elmarknadsinspektionens bedömning att befintlig luftledning är ett markant och dominerande inslag i landskapsbilden. I synnerhet vid Drag och vid Revsuddens strandlinje. I tidigare yttrande har Kalmar kommun skrivit att kraftledningen och stationen har byggts om och till och är betydligt större än vid anläggningsfasen. Hur de tekniska anläggningarna utvecklas framöver får stor inverkan på landskapsbilden i området. Utifrån landskapssynpunkt är redovisat alternativ med parallella portalkonstruktioner att utesluta då de medför en ännu större påverkan på landskapsbilden.

En stor del av sjöfågelsträcket av både änder, gäss och svan går över Drag men det är framförallt svanarna som har svårt att klara kraftledningen. Hur många fåglar som årligen dör till följd av kollisionerna är svårt att bedöma eftersom fåglarna i skadat tillstånd hinner förflytta sig från ledningsområdet. Bitvis är det också mycket otillgängligt p.g.a. sly och stora vassområden, vilket gör att många fåglar inte hittas enligt boende. Att sjöförlägga ledningen utmed denna sträcka (B) borde minska antalet fågelkollisioner betydligt.

NA/PT

Redovisade alternativ

De alternativa sträckningar som redovisas i samrådshandlingen väcker frågan om den mest lämpliga sträckningen för markförlagd kabel har utretts? Varför redovisas inte ett alternativ med sjökabel direkt från Stävlö till Revsudden eller rakt österut mot Stora Rör? Detta borde vara den kortaste vägen. Kommunen anser att Eon bör redovisa ett sådant alternativ.

Kommunen efterlyser även en tydligare motivering av redovisade sträckningar och menar att det saknas information om varför det inte går att markförlägga/sjöförlägga ledningen i luftledningens befintliga sträckning (A-D).

Kalmar kommun har tidigare yttrat sig genom KS2009/00451 samt KS2010/ 00531. Kommunen förordar fortsatt att kraftledning mellan Stävlö och Revsudden i sin helhet ersätts med ett alternativ som består av en mark- och sjökabel i lämpligt läge. Ett absolut minimum är att markförläggning/anläggande av sjökabel sker längs med de sträckor som medför störst påverkan på landskapsbild, djurliv, befintlig bebyggelse samt på platser som används ur rekreativt syfte.

Kommunen saknar redovisat alternativ med sjökabeldragning direkt från Stävlö – Revsudden och anser att detta bör redovisas.

ns/ff

ÅF Industry

Sjöfartsverkets samrådsyttrande avseende förlängt tillstånd för befintlig 2x130 kV kraftledning Stävlö-Revsudden, inom Kalmar kommun

Sjöfartsverket har inget att erinra mot att tillstånd för befintlig kraftledning ges i enlighet med samrådsunderlaget.

Synpunkter på delsträckor, A – E

A: Sjöfartsverket har inga synpunkter på vare sig befintlig luftledning eller alternativ A1 eller A2 då de inte bedöms påverka sjöfarten.

B: Sjöfartsverket anser att befintlig luftledning (15 meter segelfri höjd enligt sjökort) ger tillräcklig tillgänglighet till området för eventuella fritidsbåtar, varför en ersättning med sjökabel, alternativ B1, inte anses motiverad.

C: Sjöfartsverket har inga synpunkter på vare sig befintlig luftledning eller alternativ C1 eller C2 då de inte bedöms påverka sjöfarten.

D: Sjöfartsverket anser att befintlig luftledning (5 meter segelfri höjd enligt sjökort) ger tillräcklig tillgänglighet till området för eventuella fritidsbåtar, varför en ersättning med luftledning eller markkabel på land, alternativ D1, inte anses motiverad.

E: Sjöfartsverket anser att den befintliga sjökabeln mellan Revsudden och Stora Rör har den bäst lämpade sträckningen för förbindelse mellan Öland och fastlandet. Denna sträckning medför kortast kabel samt en vinkelrät korsning av farleden i Kalmar sund. Alternativen E1, E2 och E3 medför alla en längre sträckning samt en korsning av farleden om inte är vinkelrät. Detta har också nämnts i samrådsunderlaget.

Ärendet har handlagts av [Redacted] i samråd med [Redacted], båda nautiska handläggare vid Infrastrukturenheten. Den förstnämnde har varit föredragande.

[Redacted]

[Redacted]

2016-10-24

ÅF Industry
Box 585
201 25 Malmö

Synpunkter på E.ON:s samrådsunderlag avseende fortsatt tillstånd för 2x130 kV luftledning Stävlö-Revsudden daterad 2016-10-04

Skäggenäs Villa- Och Intresseförening (SVOIF) har beretts tillfälle att lämna synpunkter på rubricerade samrådsunderlag.

BAKGRUND

Energimarknadsinspektionen (Ei) beslöt 2014-11-13 att bevilja förlängd nätkoncession för E.ON:s dubbla 130 kV luftledningar mellan Stävlö och Revsudden på fem år. För övriga delar av ledningssystemet för elkraftöverföring mellan fastlandet och Öland beviljades koncession tillsvidare. Den begränsade tillståndstiden för luftledningarna motiverades med att E.ON skulle ges tid att genomföra en tillfredsställande utredning av kostnader och möjligheter att ersätta dubbelledningen med en ny i annat tekniskt utförande eller annan sträckning, inklusive en helt ny sträckning, för att minska påverkan på närmiljön.

Ei konstaterar i underlaget för beslutet att den befintliga ledningen utgör ett mycket markant och dominerande inslag i landskapsbilden, särskilt där ledningen passerar Drag samt när den går nära stranden vid Revsudden. Vid båda platserna går ledningen nära såväl strandlinjen som bebyggelse inom riksintresseområden för naturvård respektive kulturmiljö, områden som därmed omfattas av bestämmelserna i 3 kap. 6 § miljöbalken. Enligt 2:a stycket i nämnda paragraf skall sådana riksintresseområden skyddas mot åtgärder som påtagligt skadar natur- eller kulturmiljön, d.v.s. den begränsning som för övriga intresseområden följer av uttrycket "så långt möjligt är" gäller inte i dessa fall. Detta framgår tydligt i Ei:s beslutsunderlag.

SVOIF:s SYNUNKTER

Mot ovanstående bakgrund är det anmärkningsvärt att E.ON utan någon grundlig jämförelse mellan olika alternativ förordar att nuvarande ledningssystem bibehålls. Samrådsunderlaget innehåller huvudsakligen en omfattande uppräkningslista av krångliga och ibland orealistiska varianter av förändringar inom olika delsträckor av nuvarande ledningssystem.

Något sammanfattande alternativ till utformning av ledningsförbindelsen mellan Stävlö och Revsudden redovisas ej och har därmed inte heller utretts. Inte heller har något alternativ till direkt sjökabel över Kalmarsund valts ut och detaljstuderats.

På grund av att med varandra jämförbara alternativ saknas anser SVOIF:s kraftledningsgrupp inte det möjligt eller meningsfullt att lämna detaljerade synpunkter på samrådsunderlaget. Vi vill dock framföra följande.

SVOIF har förståelse för att E.ON fortsatt vill utnyttja delar av befintliga anläggningar och skulle med intresse ta del av ett alternativ med en väl avvägd kombination av befintliga och nya ledningar. Alternativet måste dock utformas så att miljöbalkens krav avseende påverkan på riksintressemiljöerna uppfylls.

SVOIF har länge förordat en seriös utredning av ett alternativ innebärande en direkt sjökabel mellan Stävlö och Linsänkan. Samrådsunderlagets mängd av delalternativ utefter nuvarande linjesträckning på fastlandet styrker vår uppfattning att ett direktalternativ är det överlägset bästa alternativet med hänsyn till miljöpåverkan. Enligt vår bedömning blir påverkan i stort sett obefintlig under överskådlig tid. I E.ON:s samrådsunderlag skisseras tre alternativ för direktkabel mellan Stävlö och Linsänkan. Vi förstår dock inte varför den kortaste och mest direkta sträckningen av sjökabeln inte redovisas och inte heller varför den långsökta södra sträckningen framförs som ett alternativ. Fortfarande saknar vi också en bedömning av bottenförhållandena inom det område som skulle kunna komma ifråga för en sjökabel-förläggning.

SVOIF har många gånger efterfrågat prognoser för kraftöverföringen över Kalmarsund, vilket skulle ge underlag till en trovärdig beräkning av magnetfält omkring kablar och ledningar.

I de fall E.ON beskriver en tänkbar omgivningspåverkan av nya anläggningar nämns enbart de konsekvenser som är en följd av själva genomförandet. Eftersom en förnyad koncession normalt gäller tillsvidare måste det viktigaste kravet på det framtida ledningssystemet vara att det medför en varaktig minskning eller rentav en eliminering av negativ påverkan i närområdet. En sådan långsiktig egenskap måste således ha en avsevärd tyngd i en jämförande bedömning av olika alternativ.

SAMMANFATTNING

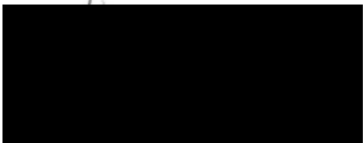
SVOIF:s kraftledningsgrupp anser:

att två nya alternativ för kraftöverföringen mellan fastlandet och Öland skall utredas, varav ett med en direktkabel, och vägas mot varandra och befintligt system

att konsekvensbeskrivningarna måste vara långsiktiga både beträffande prognoser för kraftöverföringen samt för omgivningspåverkan av alternativa lösningar

SKÄGGENÄS VILLA- OCH INTRESSEFÖRENING

(Org.nr. 802433-6599)

Ordförande i Kraftledningsgruppen

Adress:

c/o

Sakkunniga:

, Arkitekt SAR/MSA

, Leg. Veterinär

, Elkraftingenjör

, Civilingenjör

, Centrum för hållbar utveckling, Uppsala universitet

E.ON Elnät Sverige AB

ÅF Industry

Att. [REDACTED]

[REDACTED]@afconsult.com

Datum

2016-11-11

Angående samråd enligt 6 kap 4 § miljöbalken avseende förlängt tillstånd för befintlig 2x130 kV kraftledning Stävlö-Revsudden inom Kalmar kommun i Kalmar län

Sveriges Ornitologiska Förening – BirdLife Sverige (SOF-BirdLife) har genom sin regionalförening Östra Smålands Ornitologiska Förening (ÖSOF) ombetts att inkomma med synpunkter i rubricerat ärende. Inledningsvis redovisas våra generella ståndpunkter när det gäller uppförande av strömförande ledningar och därefter mer specifikt angående naturvärden i det aktuella ärendet. Det bör noteras att både ÖSOF och Kalmar Ornitologiska Förening (KOF) tidigare framfört synpunkter angående den olämpliga luftledningen på Revsudden (se vidare nedan).

Vi anser generellt att ledningar skall dras utanför områden med höga naturvärden. I annat fall måste påverkan kunna begränsas till att bli liten. Kraftledningar bör i allmänhet markförläggas för att minska risken att fåglar dör genom kollisioner och elkontakt. Luftledningar över myrmarker och vattendrag är ofta särdeles olämpliga. Vid uppförande av luftledningar måste skyddsåtgärder tillämpas för att minimera riskerna för skador på fågellivet, främst genom att förebygga kollision och strömgenomföring.

Att fåglar dödas av kollisioner med kraftledningar samt vid kontakt med ledningsstolpar och transformatorer är allmänt känt. Typiska grupper som flyger in i kraftledningar är stork-, and-, tran-, duv-, vadar-, mås- och hönsfåglar samt vissa rovfåglar¹, medan främst rovfåglar och vissa ugglor orsakar kortslutning i transformatorer och stolptoppar.

Idag finns kunskapen om hur för fåglar vanliga elolyckor ska undvikas, men tyvärr implementeras detta i beklämmande liten utsträckning, då såväl elbolag som nätägare hänvisar till ekonomiska aspekter. Relativt enkla åtgärder inkluderar att använda ledningsstolpar med horisontellt liggande ledningar, som därmed får

¹ Alonso, J. A. & Alonso, J. C. 1999: Collision of birds with overhead transmission lines in Spain (i verket Ferrer & Janss. 1999. Birds and power lines. Collision, electrocution and breeding. Querqus, Madrid, s. 57–82).

mycket mindre barriäreffekt/kollisionsrisk jämfört med vertikalt liggande ledningar. Avståndet mellan ledningarna bör vara minst 140 cm för att minska risken att stora fåglar kan vidröra två stycken samtidigt. Ledningarna bör även i sin helhet omges av hölje som inte gör dem spänningsförande. Luftledningarna genom områden med uppenbar risk för fågelkollisioner bör utrustas med nedhängande strukturer som kan minska riskerna för kollisioner. Avståndet mellan strukturerna bör vara 5-10 meter för att åtgärden ska vara effektiv.

Viktigt är också att kraftledningar görs med hängande isolatorer (kedjeisolatorer) så att fåglar som sätter sig på överliggaren inte kan komma åt att kortsluta mellan stolpe och ledning. Avståndet bör vara minst 60 cm, helst mer, för att ytterligare minska risken. Åskledare utgör en annan dödsrisk för fåglar. I Tyskland har man provat att rationalisera bort dessa och inte funnit någon ökad risk för åsknedslag. Åskledare förefaller således med stor sannolikhet inte behövas och generell montering av sådana måste därmed ifrågasättas. Transformatorer måste göras elsäkra för fåglar, t.ex. genom installation av "huven uven". Med ovan nämnda säkerhetsåtgärder ska det således i princip inte finnas någon möjlighet för fåglar att dö p.g.a. strömgenomföring.

Vi vill i sammanhanget påpeka att ovan nämnda ignorans från bolag och myndigheter strider mot Bernkonventionens direktiv 110 om åtgärder för att förhindra att fåglar dödas i ledningsnät och elkonstruktioner. Tyskland införde redan i april 2002 en riktlinje i lagstiftningen (§ 53) som säger att nyuppförda ledningsstolpar och annan teknisk utrustning måste konstrueras för att utesluta möjligheten att fåglar dödas genom strömgenomgång. Åtgärder för att minska riskerna för fågeldöd måste genomföras på befintliga ledningsstolpar och annan teknisk utrustning på linjer med 10-60 kV innan 2020. Idag placeras samtliga ledningar som transporterar ström med spänning i intervallet 1-60 kV under jord i Tyskland. Initialt har detta inneburit en större kostnad, men i ett långsiktigt perspektiv anses det med stor sannolikhet vara en vinst för såväl bolag som kunder, bl.a. eftersom antalet underhållstillfällen drastiskt minskar.

SPECIFIKT OM DET AKTUELLA PROJEKTET

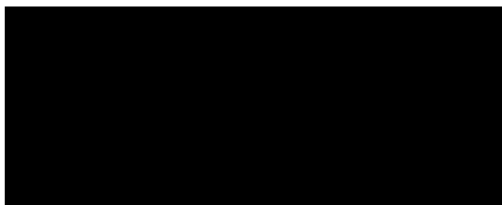
Det är i första hand delsträcka D där BirdLife Sverige har starka synpunkter på val av ledningstyp. Här är det av mycket stor betydelse att nuvarande luftledningar försvinner och ersätts av mark- eller sjökabel. Många fågelskådare vittnar om frekventa olyckor där exempelvis knölsvanar kolliderar med den befintliga luftledningen. Tillämpade "fågelavvisare" förefaller inte ha någon större effekt. Viktigt att notera här är att antalet fåglar som dör genom kollision med luftledningar är mycket större jämfört med hur många som omkommer p.g.a. strömgenomföring.

Amerikanska studier antyder att kollisioner med luftledningar utgör en betydande antropogen påverkan på fågelpopulationer. BirdLife Sverige anser att uppförande av ny luftledning på delsträcka D är att likställa med "avsiktligt dödande" enligt miljöbalken. Den aktuella lokalen passeras, framförallt vid sydostliga vindar, av en betydande andel av de miljontals sjöfåglar som sträcker genom Kalmarsund vår och höst. Självklart passerar även andra fåglar, men det är i första hand sjöfåglar som riskerar att påverkas.

I övrigt har BirdLife Sverige inga kraftiga invändningar mot liggande förslag. Vi förordar markkabel på delsträcka A, sjö- eller markkabel på delsträcka B, markkabel framför luftledning på delsträcka C. Delsträcka E har vi inga direkta synpunkter på.

I den mån nya kraftledningsstolpar kommer att utföras förespråkar BirdLife Sverige parallella portalkonstruktioner.

Fågelskyddssekreterare
BirdLife Sverige

Tel. [REDACTED]

[REDACTED] [@birdlife.se](mailto:[REDACTED]@birdlife.se)

2016-11-06

ÅF Industry
Box 585
201 25 Malmö

Synpunkter på E.ON:s samrådsunderlag avseende fortsatt tillstånd för 2x130 kV luftledning Stävlö-Revsudden daterad 2016-10-04

Revsuddens strandbadförening har fått möjlighet att lämna synpunkter på rubricerade samrådsunderlag. Föreningen arrenderar ett markområde i anslutning till kopplingsstationen på Revsudden. Området utnyttjas som badplats.

Strandbadföreningens styrelse har tagit del av yttrandet i ärendet från Skäggenäs Villa- Och Intresseförening (SVOIF) och delar i allt väsentligt framförda synpunkter.

Föreningen vill dock särskilt understryka följande, vilket även har framförts i tidigare yttranden.

Revsuddens strandbadförening anser att det är synnerligen motiverat att utreda alternativa lösningar för ett ledningssystem som längs sin sträckning över land är i konflikt med bostäder, rekreationsytor, badplatser, möjliga exploateringsområden, naturområden, landskapsbild och flygande svanar. För badplatsens del skulle en jord- och sjökabel direkt från Stävlö till Linsänskan vara en överlägsen lösning för energitransporten till och från Öland.

Strandbadföreningen saknar fortfarande en prognos och framtidsbeskrivning trots att detta har efterfrågats vid flera tillfällen. Föreningen har anledning att känna oro inför kommande förändringar i energiöverföringen och de konsekvenser detta kan medföra i form av ledningssystemets påverkan på omgivningarna. Under de senaste åren har den tidigare konstanta energiöverföringen från fastlandet till Öland förändrats så att det nu, på grund av vindkraftsutbyggnad, tidvis är fråga om överföring från Öland. Om också ledningssystemen förbättras möjliggörs en avsevärt utökad energitransport från Öland till fastlandet. Den kraftiga överdimensioneringen av den senaste sjökabeln kan tolkas som ett led i en sådan utveckling.

Revsuddens strandbadförening anser det rimligt att begära att E.ON redovisar en prognos för energitransporten över Kalmarsund för den tid som en koncession kan säkerställas.

Redovisningen skall även innehålla en beskrivning av erforderliga tekniska åtgärder och dess konsekvenser för människor och miljö.

REVSUDDENS STRANDBADFÖRENING

Ordförande

Arvsgrundsvikens

Samfällighetsförening

Synpunkter på E.ON:s samrådsunderlag avseende fortsatt tillstånd för 2x130 kV luftledning Stävlö - Revsudden

Den 13 nov. 2014 gav Energimarknadsinspektionen ett förlängt tillstånd för kraftledningen mellan Stävlö och Revsudden för en tidsperiod på 5 år. Begränsningen i tid motiveras med att möjliggöra för E.ON en tillfredsställande utredning av kostnader och möjligheter att ersätta ledningen med en ny i annat utförande och sträckning för att minska påverkan på närmiljön.

Vi motsätter oss att nuvarande luftledning behålls och efterlyser en mer seriös utredning av i första hand alternativet med en direkt sjökabel mellan Stävlö och Linsänkan och i andra hand en kombination av markkabel och sjökabel på delsträcka B vid Drag.

Vi motiverar vårt ställningstagande med följande:

I omedelbar närhet, 10-30 m från luftledningen, finns i Drag en småbåtshamn med ett tjugotal båtbyggare samt ett tiotal på privata tomter. På c:a 50 m avstånd finns en välbesökt bad- och rekreationsplats. Att som E.ON påstår i samrådshandlingen att området i Drag inte är tillgängligt för allmänheten och därför bara berör ett begränsat antal personer är felaktigt. Här kan hundratals personer boende i Drag, båtägare och övrig allmänhet vistas och fritt röra sig enligt allemansrätten.

Vad det gäller hälsorisker av elektromagnetiska fält runt kraftledningar finns en hel del forskning. Risken för barnleukemi anses väl dokumenterad och så länge det finns en stor osäkerhet för andra negativa långtidshälsoeffekter som inger stor oro så måste "försiktighetsprincipen" få råda. Erfarenhetsmässigt har dock resultat av detta slag en tendens till att negligeras och bortförklaras eftersom mäktiga ekonomiska intressen berörs.

Fågeldöden i Drag är väl känd. Statistiken från E.ON:s entreprenör är klart missvisande. Denna rapportering har fungerat dåligt och har stora brister p.g.a. följande skäl: Bristfällig information från E.ON om vem som är deras entreprenör. Många gånger observeras inte kollisionen med luftledningen. För att hitta skadade och döda fåglar krävs därför patrullering av frivilliga personer på en sträcka av c:a 1 km i bitvis mycket otillgänglig terräng p.g.a. sly och stora vassområden. Många skadade fåglar försvinner i dessa områden eller kan, om de hamnar i vattnet, skadade simma bort och dö på annan plats. Rester av fåglar i form av fjädrar och skelettdelar har i regel inte rapporterats. Entreprenören har varit beroende av att andra frivilliga krafter har släpat fram döda fåglar till för honom en tillgänglig plats. Entreprenören har av många upplevts obekvämt med sitt uppdrag p.g.a. ålder och sjukdom och man har därför undvikit att besvara.

Vår uppfattning är att ett betydligt större antal svanar och andra fåglar än vad entreprenörens rapportering visar flyger in i luftledningen varje år. Detta är förenat med ett avsevärt djurplågeri. Svanarna dör nämligen inte vid kollisionen utan de störtar till marken med brutna vingar, brutna ben eller med stora skärsår på halsar och huvuden. Omtöcknade går de sedan en utdragen och kvalfull död till mötes.

Vi motsätter oss också att E.ON bara avfärdar människors hälsorisker och välbefinnande, ett omfattande djurplågeri och miljöintrång i ett betydelsefullt bostads- och rekreationsområde med motargumentet att det skulle medföra dålig hushållning med resurser för kundkollektivet och nätägaren. Flera hundratals närboende människor har redan offrat sig för kollektivet under många decennier.

Response	Percentage
Yes, the current government is responsible	30%
No, the current government is not responsible	70%

Lotsgården 20161030

Till [REDACTED]
ÅF Industry
Box 585
21225 Malmö

Lotsgårdens Sommarstugeägareförening

Synpunkter på E-ON:s samrådsunderlag avseende förlängt tillstånd för kraftledning 2x130kV Stävlö – Revsudden.

Lotsgårdens Sommarstugeägareförening, ägare till [REDACTED] lämnar följande synpunkter på samrådsunderlaget daterat 161004.

1/ Vi stödjer i första hand det yttrande som Kraftledningsgruppen Skäggenäs Villa och Intresseförening (SVOIF) lämnat.

2/ I det fall att SVOIF:s synpunkter inte beaktas förordar vi en direkt sjökabel Stävlö – Linsänkan.

3/ Om inget av ovanstående alternativ blir aktuellt har vi följande synpunkt på delsträcka C, den delsträcka som direkt berör Lotsgården:
Vi anser att det föreslagna markkabelalternativet inte är godtagbart. De mycket omfattande grävarbeten, som då måste utföras, innebär stora ingrepp i områden av olika riksintressen, liksom på det för det ekologiska lantbruket nödvändig åker/betesmark.

Styrelsen/
[REDACTED]

Ordförande.
[REDACTED]
[REDACTED]

Norra Dragsvikens samfällighetsförenings synpunkter på Fortsatt tillstånd för 2x130 kV luftledning Stävlö – Revsudden (Kalmar kommun, Kalmar län)

Norra Dragsvikens samfällighetsförening består av 43 villafastigheter för permanentboende och förvaltar lokalgatorna Babordsvägen och Styrbordsvägen, naturområden och badplats genom samfälligheten [REDACTED]. Samfälligheten finns i Drag vid Norra Dragsviken, Kalmar kommun.

Här vid Drag förstör och förfular E.ON:s kraftledning en utav Kalmar kommuns mest attraktiva och unika rekreations- och boendemiljöer och förhindrar en positiv bostadsexpansion på Skäggenäshalvön.

Här skulle kunna erbjudas fler attraktiva boendemiljöer utan de farliga, förfulande och hindrande kraftledning. Drag är en tätort, ett framtidssamhälle som behöver kunna utvecklas och rymma plats för fler barnfamiljer. De senaste åren har cirka en fjärdedel av alla nyfödda inom Kalmar kommun varit hemmahörande i området.

Strålningen från kraftledningen är farlig. Särskilt för barn och ungdomar är riskerna extra stora att drabbas av blodcancer (leukemi) och hjärntumörer vid boende nära starka magnetfält från kraftledningar. En jord- och vattenförlagd kabel mellan Stävlö och Stora rör är därför det bästa alternativet för framföring som skulle skona människor, djur och natur, ge mervärden för Kalmar kommun, boende och besökande.

Boverket skriver att misstankarna om samband mellan magnetfält och cancer gör att vi i Sverige rekommenderar en viss försiktighet. Boverket skriver därför att följande bör beaktas vid samhällsplanering och byggande: Utforma eller förlägg kraftledningar och elektriska anläggningar så att exponering för magnetfälten begränsas. Undvik att placera elanläggningar som ger förhöjda magnetfält nära bostäder, skolor och daghem etc. Begränsa fält som avviker starkt från vad som kan anses normalt i befintliga hem, skolor och på arbetsplatser.

Socialstyrelsen skriver angående elektromagnetiska fält från kraftledningar att inom den epidemiologiska forskningen har man dels följt upp de tidiga studierna av barncancer, dels studerat andra cancersjukdomar och andra sjukdomar än cancer. Studier har visat samvariation mellan boende vid kraftledningar och ett antal sjukdomar, såsom hjärt-kärlsjukdomar, neurodegenerativa sjukdomar och reproduktionseffekter. När det gäller cancer hos barn har forskningen bekräftat sambanden mellan exponering för lågfrekventa elektromagnetiska fält och en påvisbar riskökning för leukemi. Baserat i allt väsentligt på barnleukemiresultaten har IARC klassificerat lågfrekventa elektromagnetiska fält som möjligt cancerframkallande (klassifikation 2 B, possibly carcinogenic).

Strålsäkerhetsmyndigheten rekommenderar försiktighet när det gäller exponering för lågfrekventa magnetfält, det vill säga att försöka begränsa exponeringen i bostäder, skolor och liknande.

I Chalmers Magasin Nr 4, oktober 1998 skriver [REDACTED]:

”Men hur farliga är egentligen de lågfrekventa magnetfälten från kablar och elektrisk utrustning? Ett hundratal så kallade epidemiologiska studier sedan slutet av 70-talet indikerar ett samband mellan magnetfält och cancerformerna leukemi och hjärntumörer, speciellt hos barn. Individer ur ett cancerregister har jämförts med en kontrollgrupp som inte haft cancer och sedan har forskarna titta på vilka miljöer de levit i. Den som växer upp i magnetfält starkare än 0,2 mikrottesla, exempelvis vid en kraftledning, löper upp till tre gånger större risk att drabbas av leukemi eller hjärntumör.”

Det mest besvärande och mest hindrande avsnittet av kraftledningen är framföringen vid Drag mellan Södra Dragsviken och Norra Dragsviken. Här utgör den luftburna kraftledningen ett synnerligen grovt ingrepp i natur och människors boendemiljö. Just denna smala del av Skäggenäshalvön befolkas av en stor andel barnfamiljer, barn och vuxna som till stor del blir exponerade av det allt för höga värden som är uppmätta längs kraftledningen och utmed de ytor där människor gärna rör sig. Under 2012 uppmättes strålningsvärden på 0,3-0,4 och 0,5 mikrotelsa där människor vistas och bor vid Södra Dragsviken.

Vid Drag består stora villaområden av mestadels barnfamiljer. Här finns vårt villaområde om 43 fastigheter ca 100 meter norr om kraftledningen. Söder om kraftledningen finns ett annat stort villaområde. Dessa senare ligger direkt under kraftledningen eller mycket nära. Ett flertal villafastigheter befinner sig endast 19-22 meter från kraftledningen och lever alltså i dess direkta närhet. Här är magnetfältet uppmätt och visar på höga värden mikrotelsa (2012; 0,3-0,4 och 0,5 μ T). Myndigheten bör beakta dessa människors hälsa och särskilt risken för barnleukemi - vid sitt beslut. Tåtorten Drag är en av Kalmar kommuns mest populära boställningsorter för barnfamiljer. Vårt främsta skäl för jordförläggning vid Drag och mot fortsatt förlängning av tillståndet är oron för påverkan från magnetfälten som kan orsaka olika cancersjukdomar eller påverka graviditeter negativt. Betänk barnfamiljers oro. Det finns boende på Drag som utsätts för mer magnetfält/strålning i mikrotelsa än vad gränsvärdena tillåter i arbetslivet eller vid nybyggnation.

Osäkerheten kring hälsoeffekter är i sig själv tillräcklig för att största försiktighet måste gälla för all bostadsbyggnation intill kraftledningar och skäl för myndigheten att inte bevilja E.ON fortsatt koncession. Skäggenäshalvön inklusive den smala remsan fram till Dragkanalen är dessutom en plats som har få motsvarigheter i landet med den långa kustremsan där havet syns åt båda hållen under en längre sträcka och som har ett så stort natur- och kulturhistoriskt värde. Stålskeletten med ledningarna som passerar sträckan följer kusten i närheten av bostäder och under ledningarna finns bollplan, lekområden, bastu, badstrand och båthamn. Vid Dragkanalen, som lär vara Sveriges äldsta kanal, finns vid södra utloppet en kraftledningsstolpe placerad på en holme som totalt förstör den fantastiska utsikten över Kalmarsund ända till Ölandsbron.

Ska dagens och morgondagens barn behöva lida för att gårdagens beslutsfattare inte begrep bättre? Ska kraftledningen få fortsätta att sätta stopp för samhällets önskvärda utbyggnad och riskera människors hälsa? Norra Dragsvikens samfällighetsförening kräver att det inte ges förnyat tillstånd för E.ONs kraftledning över Skäggenäs, Norra Dragsvikens samfällighetsförening förordar alternativ förläggning i vatten och jord och att kraftledningen åtminstone förläggs i jord vid Drag.

[Redacted]
Ordförande
Norra Dragsvikens Samfällighetsförening
Organisationsnummer: 717915-0979
facebook.com/NorraDragsviken

[Redacted] [\[Redacted\]@telia.com](mailto:[Redacted]@telia.com)
[Redacted]

Bilaga: Kraftledning_2016-11-03 20-41-43.jpg

Till

ÅF Industri

Box 585, 20125 Malmö

Synpunkter på Samrådsunderlag "Fortsatt tillstånd för 2x130 kV luftledning Stävlö-Revsudden"

Som en av de större markägarna i området upplever vi det högst otillfredsställande att det med nuvarande miljölagstiftning tillåts sådana intrång som nuvarande luftledning medför. Med tanke på Skaggenäshalvöns unika natur- lämplig för såväl boende och rekreation som visst lant-och skogsbruk utgör ledningen inte bara ett fysiskt intrång utan också ett mentalt intrång.

Vi anser därför att det här är ett typiskt fall där modern teknik bör användas. En direktförbindelse mellan Stävlö och Linsänkan bör vara den lämpliga lösningen- en lösning som sannolikt står sig i åtskilliga generationer. Det är förvånande att nätägaren inte varit framsynt nog att seriöst utreda ett sådant direktalternativ.

Enligt uppdrag från ägarna till

Drag 2016-10-28

ÅF Industry

Box 585

201 25 Malmö

Drag 2016-10-26

**SYNPUNKTER PÅ E.ON:s SAMRÅDSUNDERLAG AVSEENDE FORTSATT TILLSTÅND FÖR 2x130 KV
LUFTLEDNING STÄVLÖ-REVSUDDEN DATERAD 2016-10-04.**

Vi [redacted] och [redacted] är bosatta vid södra Dragsviken ca. 50 m från nämnda kraftledning. Vi får vår utsikt förstörd när vi tittar söderut över Kalmarsund och området med Sveriges äldsta kanal Dragkanalen från Gustav Wasa tiden som är en av ostkustens bedårande kuststräcka om det inte varit för dessa stålskelett som går precis längs med strandremsan.

Nedanför oss delvis under kraftledningen har vi skateboardanläggning, fotbolls- och volleybollplan samt en bastuanläggning och badplats. Den bestrålning som alla dessa människor utsätter sig för vid utnyttjande av anläggningarna är oacceptabel och det går inte att förstå hur man fått bygga kraftledningarna precis rätt över området.

Landremsan vid Drag är väldigt smal och många sjöfåglar flyger mellan Norra och Södra Dragsviken. När fåglarna går ner vid Södra Dragsviken får vi ständigt uppleva hur svanar, gäss och andra fåglar lemlästas. Vi får se dessa fåglar med söndertrasade vingar och halsar ligga och plågas på land och i vattnet. E.ON har en representant i området som vi skall rapportera svanolyckorna till men de flesta har ingen aning om vem denna person är. Jag har själv försökt kontakta personen i fråga när bl.a. en svan legat död i vasskanten en längre tid men gensvaret var väldigt dåligt och jag fick själv hämta den döda svanen med båt. Ofta hinner rävarna före oss och då syns bara svanfjädrar utspridda över området. Antalet lemlästade svanar är betydligt fler än de som E.ON rapporterar.

När det gäller strålningen från ledningarna har SVOIF begärt ett antal gånger att få prognoser för kraftföringen över Kalmarsund vilket skulle underlätta beräkningarna för strålningen. Dessa prognoser har aldrig presenterats och vi själva har upptäckt att vår hälsa blir betydligt bättre när vi tillfälligt bor i vår sommarstuga vid Norra Dragsviken där det inte finns några kraftledningar. E.ON:s ovilja att lämna ut uppgifter leder endast till att skapa större osäkerhet och tvivel på att ledningarna inte är skadliga för de närmast boende.

När vi tagit del av E.ON:s skrift från 2016-10-06 är vår uppfattning att E.ON presenterat olika alternativ motvilligt utan att göra ordentliga analyser och konsekvensbeskrivningar. Enligt vårt förslag är inte en fortsättning med befintlig ledning vid Drag något alternativ och det vore lämpligt att E.ON istället kommer med förslag där man ser möjligheter istället för problem. På något sätt känns det som E.ON inte vill se några alternativ som en lösning på problemet.

Med vänlig hälsning

[redacted]

Synpunkter på sträckningen av EON:s ledning till Öland

Undertecknad äger [REDACTED] i Rockneby. Vi har uppmanats att inkomma med synpunkter på den utredning som genomförts av alternativa sträckningar av kraftledningen till Öland.

Vi har främst två synpunkter:

Magnetfält. Vår fastighet ligger mycket nära kraftledningen i dess sista sträckning på Revsudden. Vi känner stark oro beträffande de magnetfält som ledningen genererar och tycker att det enda säkra sättet att få bort dessa fält är en helt annan sträckning än den nuvarande.

Estetiskt. Vi har den sista kraftledningsstolpen rakt utanför vår tomt. Den ligger rakt i blickfånget ut mot Kalmarsund och Öland och förfular vår närmiljö på ett mycket påtagligt sätt. Fastigheten har funnits i familjens ägo sedan tidigt 60-tal och nuvarande stolpe och utformning av ledningen fanns inte när fastigheten förvärvades. Vi förordar starkt att ledningen tas bort helt.

I övrigt hänvisar vi till insända handlingar från SVOIF och ställer oss helt bakom föreningens yttrande.

Hässelby 2016-10-25

[REDACTED]